

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Hegyedévre	4 "
Helyben háshoz hozva:	
Egész évre	20 kor.
Hegyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Hegyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéréseit visszadásként vagy megőrségre nem vállalkozik.

Előzetesek és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 3 fillér.

Modern Heródesek.

A tömeggyilkosságok egyik legrégebbi emléke Heródes névéhez fűződik, aki Bellehem kisdedeit ölette rakásra. Csupa ártatlanokat, akik senkinek nem vétettek, akiktől Heródesnek nem volt oka félni. A legújabb kornak is van több ilyen Heródes, egyik az ugynevezett faszesz, másnéven metylalkohol, amely szintén ártatlan embertömegeket támad meg és gyilkol rakásra. Egyik nap Berlinben szedi az áldozatait, másik nap Biharkezesen, egyszóval hol itt, hol ott bukkan fel az új kornak ez a tömeggyilkosa.

Azaz, hogy rosszul beszélünk. A faszesz magában véve ártatlan vegyület, olyan, mint a táblaolaj, vagy a ciankáli. Amíg üvegbe van zárva, nem bánt az senkit, sőt eredeti rendeltetésének szánva egyike a leghasznosabb vegyi termékeknek. A faszesznek a tömeggyilkosságokban olyan szerepe van, mint a Heródes által szétküldött pribékek kardjának. A gyilkos nem ő, a modern Heródes az emberi lelkiismeretlenség.

Csakis lelkiismeret nélküli ember képes arra, hogy gyorsan ölt mérget adjon el mindennapi ital gyanánt. Hiszen ma már a legutolsó falusi szatócs is tudja, hogy a faszesz mérge. Ennek dacára akad Budapesten is, Berlinben is egy-egy lelkelen üzér, aki néhány fillér elérhető haszonért piacra dob egy csomó faszesz-ből készült pálinkát s eltűri azt, hogy ezt a pálinkát a butikokban árusítsák. Az illető üzérből tehát hiányzik teljes mértékben a lelkiismeret, de hiányzik a kereskedőből is, mert hiszen azoknak nap-nap után figyelemmel kell kísérniük milyen ára van a szesznek s miután figyelemmel kísérik és tudják is, feltétlenül a legnagyobb gyanakodással kell fogadni azt, ha valaki aránytalanul olcsó pálinkafélét kínál nekik. A lelkiismeretlen embereknek egész láncolata alkotja tehát a modern Heródest, aki ma itt, holnap pedig amott vetekszik tömeggyilkossárra.

Sajnos, ezeknek a modern Heródeseknek éppen olyan jó dolguk van, mint nagy nevű elődjüknek. 70 egynéhány kioltott ember életért egyik sem fog akasztófát kapni, sőt valószínű, hogy a legtöbbje néhány korona pénzbüntetéssel megmenekül minden veszedelemtől. Heródest is a földön csak a történelem ítéli-

széke vont a felelősségre a betlehemi gyilkosságért. Nálunk Magyarországon is olcsó szerrel szabadultak a faszesz gyilkoló modern Heródesek. Így lesz bizonyosan Berlinben is. A tömeggyilkosságért az emberiség nem fog méltó elégtételt kapni, mindössze egy hasznos tanulsággal lesz gazdagabb. Ez a tanulság pedig az, hogy az előrelátó okos ember csakis megbízható forrásból szerzi be szükségleteit.

Sajnos, de úgy van, hogy az ilyen modern tömeggyilkosságok ellen legalább nálunk Magyarországon alig van védelem. Nemcsak a faszesz gyilkol itt, hanem jóformán minden a piacra kerülő élelmiszer, mert hiszen meglévő törvényeink hiányossága folytán alig van élelmiszer, amit meg ne hamisítanak. Hamisított nemcsak a pálinka, de a tej is, hamisított a kenyér, a liszt, amiből készült, a fűszer, amivel azt adunk neki és a fogyasztó közönség egészségét, testi épességét nem védi más, csak holmi fél rendszabály. Azt, aki esztendőnkön át vizezi a tejet nagysokára, elítélik 10 koronára, amikor már a hamisított tej áruházból szántóföldeket és uri portát szerzett magának. Ugyan ez a helyzet áll a szeszgyárosra is, aki Cognac és rum gyanánt bundapálinkát árusít. Ez a boldog sorsa a gőzmalmosnak is, aki babbal és kukoricával hamisítja meg a sikerdus magyar buza-lisztet. Még jó, ha gipszet nem kever beléjük. Ez már csak a lisztkereskedők feladata, mert hát ennek is gazdagodnia kell. És mit mondjunk a fuxiros borkereskedőkről? Vajjon hányat ér el közülük Engeléék sorsa?

Egyszóval a modern Heródesek lépten-nyomon leselkednek ránk s nincsen ellene semmi védelem. Azaz hogy van, de ezzel vajmi ritkán élünk. A védekezés egyedüli módja a szervezkedés. Ott, ahol megunták már a hamisított portékkal operáló üzérek uralmát, legcélszerűbb, ha tömörül a lakosság a fogyasztás szervezése céljából. Alakítsanak ott fogyasztási szövetkezeteket, amely minden nyereszkedés nélkül juttatja el a fogyasztó közönséghez az árucikkeket, a mely a legnagyobb gonddal válogatja meg a beszerzési forrásokat, amelyek a legfeltöbbségével törekszik arra, hogy a fogyasztó közönséghez juttatott árucikkek kitógástalan minőségűek legyenek.

Ez az egyetlen védelem a modern Heródesek, az élelmiszerhamisítók, a lelkiismeretlen kereskedők ellen.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 12.

Elnök Návay Lajos.

Az elnöki előterjesztés után rátért a Ház

az igazságügyi tárca

általános tárgyalására.

Csermák Ernő reflektál Jurigának a parlamentben tegnap elmondott beszédére, amelynek az az alaphangja, hogy az igazgatási paragrafus eltöröltessék. A beszéd itt a Házban mondhatni észrevétlenül hangzott el, de a sajtóban s különösen a külföldi sajtóban egyes-egyesen izgatássá válik és a tót nép lelkét is megmetyeljezi. A leghatározottabban visszautasítja Juriga beszédének a tendenciáját. (Helyeslés.)

Rátér ezután az igazságügyi dolgokra s fejtegetései nyomán megemlékezik arról, hogy a külföldön oly nagy az igazságügyi törvény tisztelete, hogy még egy gyümölcsöt sem mernek másnak a fájáról leszakítani, mert tudják, hogy ezáltal összeütközésbe jönnek az ottani törvény paragrafusai. Hibának tartja, hogy nálunk, ha valakinek a törvényszéknei vagy a járásbírósnál van dolga, annyi utánajárással megy ez a dolog, hogy inkább veszni hagyja jó, os követeléseit.

A múlt évben, amikor egy küldöttséget vezetett Batthyány Tivadar gróf a miniszterelnök elé, a miniszterelnök maga beösmerte, hogy a törvényszéki bírák és hivatalnokok fizetése egy csöppet sem áll arányban a mai drágasági viszonyokkal. Szükségesnek tartja, hogy a bírák oly anyagi támogatásban részesüljenek az állam részéről, amely lehetővé teszi azt, hogy a bíró minden külső befolyástól menten hozza meg ítéletét. (Helyeslés.) Nem barátja annak, hogy a sajtó terén nagyobb mértékű megszorításokat tegyen. Foglalkozik ezután a cigányügy rendezésének a kérdésével s a kormány sürgős intézkedését kéri arra, hogy ez az égetően fontos kérdés végre közmegelegedésre elintéztessék. A patronázs egyesületek működését humanitárius szempontból bírálva fontosnak és szükségesnek tartja, azonban eddigi működésükkel nincs a legteljesebb mértékben megelégedve. A költségvetést a pártonkívüli függetlenségi csoport nevében és megbízásából nem fogadja el. (Helyeslés a baloldalon.)

Simonyi Semadam Sándor a néppárt nevében szólal fel és kijelenti, hogy a javaslatot nem fogadja el. Foglalkozik a bűnesetek számával és statisztikai adatokat olvas fel arról, hogy milyen arányban áll a külföldi államokban történt bűnesetek száma a magyarországiak-

Veiszlovits Adolf és Fia

cég „Concordia Entreprise des Pompes Funébres“ Első nagyváradai temetkezési vállalatával és márvány művek gyárával Rákóczi-ut 13. sz. a. épült házába (a régi Apolló épülettel szemben) ÁTKÖLTÖZÖTT.

Az 1858. év óta fennálló vállalat jóakaratu pártfogását és támogatását új otthonában is kéri kiváló tisztelettel **Veiszlovits Lajos.**

kal. A bűnvádi perrendtartás fogyatékoságairól beszélt ezután és kéri a fogyatékoságnak az országgyűlés által való orvoslását. Felhívja a miniszter figyelmét arra, hogy Magyarországon az elmúlt évben a statisztika szerint 200 volt a család száma, hát az egyenesen hihetetlen, mert ha tényleg így volna azt hiszem ennek mindnyájan örülnék, azonban éppen az ellenkezőjét tudjuk a statisztika által megállapított adatoknál.

Öt perc szünet.

Szünet után **Horváth Gyula** a bírói függetlenség érdekében szólal fel. Sürgeti a kuriai bírások reformját, a sajtóreformot, végül a miniszter figyelmébe ajánlja a bírósági segéd-személyzetet.

Székely Ferenc miniszter válaszolt a vita során elhangzott felszólalásokra.

Az ig.-szolgáltatás kérdését kifogástalannak találja. A kuriai bírások reformjára nincs szükség, mert a jelenlegi scolancák a petíciók letárgyalása után meg fognak szünni. A bírói áthelyezéseket az ügymenet érdeke és nem a politika tette és teszi szükségessé. Az ügyvéd-kérdés szintén rendezve lesz, ennek azonban csak 10 év múlva lehet meg a kellő eredménye. A patronage ellen felhozott kifogásokat visszautasítja és azt védelmébe veszi. Kéri a költségvetés elfogadását.

Tisea István személyes kérdésben szólal fel. Kijelenti, hogy valótlán az a vád, mintha a választások alkalmával bármiféle összekötésbe lett volna a pesti magyar bankkal. Elek Pállal pedig csupán társadalmi összekötésben van, de üzleti ügyekben egyáltalán nem tart fenn semmiféle összekötést.

Ezután a költségvetést általánosságban elfogadják.

A részletes tárgyalás során a járásbírói tételket elfogadják.

Ezzel az ülés 3 órakor véget ért.

Az új létszám szerint soroznak.

Bécsből jelentik: Beavatott helyről nyert értesülés szerint az ideai fősorozást már az új véderő alapján a felemelt létszám szerint foganatosítják. Hazai nyilatkozata ezt az értesítést megerősítette. Ez a hír az ellenzék soraiban élénk eszmecserének adott helyet.

Két új közjegyzőség. A hivatalos lap tegnapi száma szenzációt közöl. Az igazságügyminiszter ugyanis két új közjegyzőség felállítását rendelte el, mindkettőt fontos helyen, dus jövedelmű, nagy közjegyzőségek felállítását. Az egyik közjegyzőséget *Budapesten* állítják föl a hatodik kerületben. Eddig két közjegyzőség volt a Terézvárosban. Az egyik közjegyző **Dr. Weimann Fülöp**, nemrégiben meghalt s az árván maradt közjegyzői székért mindjárt halála után megindult a versengés. Valószínű, hogy ez a nagy verseny készítette az igazságügyminisztert arra, hogy a Terézvárosban még egy közjegyzőség felállítását határozza el. Az igények így sokkal könnyebben kielégíthetők. A második rendelet a *székesfehérvári* második közjegyzőség felállításáról szól, amely közjegyzői állás a budapesti közjegyzői kamarához fog tartozni. Mindkét rendelet 1912 március 1-én lép hatályba. Az egyik budapesti közjegyzőségre a munkapárt egy képviselő ügyvédtagját emlegetik, akik Nagyváradon is jól ismernek.

A privigyei mandátum. Nyitráról jelentik: A privigyei kerület munkapártja még ezideig nem állapodott meg a képviselőjelölt személyében. Emlegetik **Rudnay Egyedet**, **Rudnay Béla** fiát és **Csoher Kálmán** nyitrai főszolgabíróját. **Rudnay Alajos**, a lemondott képviselő, nem lép fel. A néppárt ragaszkodik **Brestyánszky Kálmán** jelöléséhez.

Városi közgyűlés.

— Második nap. —

A napok csak telnek, a városatyák egymás után fejtik ki véleményüket a városi közgyűlésen, de az ügyek csak lassan kerülnek le a tárgysorozatról; minden egyes tárgy igénybe vesz 2—3 órát s így kilátás van rá, hogy csak a jövő hét derekán lesz a főispánnak alkalma a megszokott kijelentésre:

— Több tárgy nincs, a közgyűlést berekesztem!

Tegnap külsősen érdekes, vagy inkább izgató volt a tanácskozás. Csak úgy dobálóztak a személyi pótlékokkal, százakkal, ezekkel, hogy ha mindegy indítvány komoly lett volna, néhány százalék közköltő emelés nélkül nem uszta volna meg a város közönsége ezt a félig komoly, de egészben túlzásba vitt licitációt.

Azon tisztviselők jól jártak, akiknek kérényét az első napon intézték el, sőt még tegnap is egy darabig adakozó kedvükben voltak a városatyák, de a költségvetés elkészítése után beadott kérvények sorsa felett aztán olyan irányt vett a tanácskozás, amilyent az utolsó 25 évben nem láttunk a városi közgyűléseken. Mindenki túl akarta licitálni a másikat a bőkezűségben, amiből azután olyan állapot keletkezett, amely igazán ferde helyzetbe hozta volna az egész dolgot, ha **Dr. Hoványi Géza** egy közbevető indítványával elejét nem veszi az egész heccnek. Igaz, hogy ez az indítvány súlyos terhet jelent a város polgáira, de legalább talán végét veti a folytonos kérvényezéseknek, ha a városi tanács körültekintőben s az 1907. évi fizetésrendezésnél egy kissé önzetlenebb módon készíti el az általános fizetési tervezetet, amelyre a közgyűléstől tegnap megbízást kapott.

A közgyűlést különben ma, szombaton délután folytatják s valószínűleg ma kerül sor a költségvetésre is. Az előzmények után azonban még az sem bizonyos.

A tegnapi tanácskozás lefolyása a következő volt:

Hlatky Endre főispán elnöklete alatt a törvényhatóság tagjai nagy számmal voltak jelen.

Az előző napi jegyzőkönyvet hitelesítették.

Magyary Jenő I. oszt. számtiszt részére a városi tanács 700 kor. személyi pótlék megszavazását javasolja. A személyi pótlékokat megszavazták.

Réz Mihály községi iskolaszéki felügyelő igazgató 1000 kor. személyi pótlékokat kért. A tanács 500 kor. megszavazását javasolja.

Gábel Jakab azt várta volna, hogy a kért 1000 korona megadását javasolja. Fejtegeti **Réz Minály** érdemeit és munkásságát. Indítványozza, hogy adják meg az 1000 koronát.

Dr. Hoványi Géza indítványozza, hogy **Réz Mihálynak** 665 korona személyi pótlékokat adjanak, ezáltal a polgári iskolai igazgatóval egyenlő fizetése legyen.

Siket Traján egyforma mértékkel mindenkinek, az egész vonalon, azért az összes fizetést rendezzék. A tanács javaslatát elfogadják.

Sulyok István hozzájárul **Hoványi Géza** indítványához s 665 koronát megszavaz.

A többség 665 korona személyi pótlékokat szavazott meg.

Sáador M. Lajos kapas fizetését 1200 koronára emelték fel.

A városi 25 utcaseprő fizetését havi 54 koronáról 60 koronára emelték fel.

Az ötödik nyomozó rendőrelleőr részére 200 korona személyi pótlékokat s az öt nyomozó

rendőr polgári ruha átalánya fejében 600 koronát szavaztak meg.

A járványkórházi személyzet fizetésének rendezését elfogadják.

Makay Katalin és társai községi iskolai tanítónők korpótlékát visszamenőleg olyképp állapították meg, hogy az személyi pótlék jellegével bírjon s a nyugdíjba is beszámíttassék.

Szűcs Dezső ny. városi aljegyző részére az 1912. évre 360 korona kegydíjat szavaztak meg.

A Népiroda segélyét évi 1000 koronára emelték fel.

A napidíjasok és gépirónók lakbért kérétek, de a tanács javaslatára a kérelmet a közgyűlés elutasította. A havidíjasok pedig 6 új irnoki állás rendszeresítését kérték, amelyet szintén elutasítottak a tanács javaslatára. Ellenben 12 új havidíjas állás rendszeresítését elfogadják.

A rendőrség szaporítása.

A tanács előterjesztést tett 1 másodosztályú rendőralkapitány, 2 fogalmazó, 1 fogalmazó gyakornok és 24 első oszt. rendőri állás szervezésére.

Dr. Baróthy Pál indokoltnak tartja a rendőrség szaporítását, de csodálkozik, hogy a büntetői osztály személyzetének szaporításáról szó sincs. Sorra veszi a javaslat indoklását. A legnagyobb elismeréssel van a büntetői osztály működése iránt, de kevés a személyzete. Tizennégy éve egyetlen ember kezébe van az egész büntetői osztály; se fogalmazó, se gyakornoki állás nincs. Indítványozza mondja ki a közgyűlés a büntetői osztályhoz egy rendőralkapitányi állás szervezését, 3400 korona dotációval. Ha nincs erre fedezet, akkor a tanács javaslatában levő egy alkapitányi állás helyett szervezzék a büntetői alkapitányi állást.

Dr. Medvigy Gábor a tanács javaslatával szemben indítványozza, hogy most töröljék az egész javaslatnak keresztülvitelére szolgáló összeget a költségvetésből. A rendőrség szaporítása csak akkor vétehető fel a költségvetésbe, mikor már az össze volt állítva. Így csak az átírási díjak összegének óriási emelésével tudtak fedezetet találni. Biztos értesülések vannak hogy a rendőrség államosítása küszöbön van. Indítványozza, hogy a tanács javaslatát legalább az 1912 évre nézve, vegyék le a napirendről. **Baróthy** indítványát elfogadják.

Gerő Ármán sajnálatos hallgatta **Medvigy** beszédét. Fejtegeti a rendőrség fontosságát; ma Nagyváradon 40 hold területre jut egy rendőrszem. Az államosítást hozza fel, de most ismét az obstrukció fenyeget s 2—3 év múlva lehet csak rendszeres munka az ország-házban. 24 évvel ezelőtől már rebesgették az államosítást. Még most sem bizonyos, hogy egyáltalán lesz államosítás. A rendőrség szaporítása átment a köztudatba. A mostani 24 állás is csak 8 új órszámra elég. Ha az eszközöket nem adja meg a törvényhatóság, nem vállalhat felelősséget. Kéri, hogy a javaslatot fogadják el. **Baróthy** indítványát köszönettel fogadják.

Rimler Károly azt fejtegeti, hogy a költségvetés irreális, alig bírták az egyensúlyt kihozni s tegnap újabb 13000 koronát szavaztak meg. A tanács javaslatát fogadják el.

Balogh Döme pártja **Baróthy** indítványát, de a tanács javaslatát nem fogadja el.

Fried Ferenc feltétlenül szükségesnek tartja a rendőrség szaporítását. Különösen a lovasrendőrök számát kellene szaporítani. Azt nem tudhatjuk, mikor lesz a rendőrség államosítva, addig a rendőrség fejlesztésével nem várhatunk.

Dr. Váradi Ödön ellenzi a rendőrség szaporítását most, mert akkor az államosítás esetén ezt az összeget, a 40000 koronát meg kell fizetni az államnak. Nyolc hónapot várják meg s akár már most kimondhatják, hogy 1913-ban szaporítják a rendőrséget, ha addig nem államosítják.

Pásstor Ede látja, hogy csak 60 rendőr

látja el az örséget. Hol van a többi, mire használják? Drága lovak óriási pénzbe kerülnek, haszon nélkül. Elfogadja a javaslatot azzal, hogy a Külvároson egy különiményt létesítsenek négy rendőrrel.

Rimler Károly a változott viszonyok folytán ajánlja, hogy Gerő módosítását fogadja el s így csak egy alkapitány, két fogalmazó, egy fogalmazó gyakornok, továbbá a bűnügyhöz egy II. oszt alkapitányi állás-szervezését mondja ki a törvényhatóság.

A többség ilyen értelemben határozott.

Bódi János fogyasztási adóhivatali napidíjas állását eljárói állássá szervezték át.

Fizetésjavítás.

Ezután a költségvetés egybeállítását követően a költségvetés javítását terjesztették elő. Így dr. **Istvánffy István** árvaszéki elnök személyi pótlékot kér; **Nizsalovszky Sándor** és dr. **Kriпка Herik** árvaszéki ülnökök 800—800 kor. személyi pótlékot; dr. **Dőri István** t. alügyész 600 kor. személyi pótlékot; — **Dajka Endre** és **Rác Endre** alkapitányok »rendőrkapitányi« címét és magasabb fizetési osztályba sorozást; — **Jablonszky Emil** adó-pénztárnok 300 kor. személyi pótlékának 1200 koronára emelését; — az osztályvezető számtisztek 700—700 kor. személyi pótlékot; — **Akkandesz István** irnok, a birtoknyilvántartás vezetője 700 kor. személyi pótlékot kérnek.

A város tanácsa javasolja a kérvények fellelti határozathozatal elhalasztását arra az időre, mikor a városi törvény alapján a város összes tisztviselőinek fizetése és jogviszonya összhangba lesz hozandó.

Sas Eds indítványt adott be, hogy a dolgozókat ne halasszák el s szavazzák meg az összes kért személyi pótlékokat.

Rimler Károly védi a tanács javaslatát.

Dr. **Váradi Odön** indítványozza, hogy dr. **Istvánffy István** részére 1000 korona személyi pótlékot és az ügyosztályvezető számtisztek részére 700—700 kor. személyi pótlékot szavazzanak meg.

Gábel János Jablonszky kérelmét teljesítendők tartja, mert ő vele szemben már erkölcsi kötelesség van a törvényhatóság.

Löwenstein Zsigmond dr. **Istvánffy** és **Jablonszky** kérelmének teljesítését kéri.

Baróthy Pál helyteleníti, hogy egyeseket kiragadják s aki nem kér, nem kap. Ez következtetés. Ha erre a tételre lépnek, akkor ő meg az osztályvezetőt keresi s indítványozza, hogy **Lukács Odön** tanácsnoknak 1200 korona, **Eleméry Ferenc** tanácsnoknak 1000 korona, **Jánossy Gyula** kapitányának s az aljegyzőknek 800—800 korona személyi pótlékot szavazzanak meg.

Dr. **Váradi Odön** indítványozza, hogy **Rimler Károly** polgármesternek évi 4000 korona személyi pótlékot adjon a törvényhatóság.

Balogh Dóme tiltakozik az ellen, hogy aki nem kér, annak is pótlékokat szavazzanak meg.

Dr. **Moskovits József** a mostani kérvények közül csak egyet venne ki, **Jablonszky** kérvényé, mert az igazságos. Ötletszerűen tett indítványokat nem fogad el. Egyetlen kérelmet sem teljesít.

Dr. **Hoványi Géza** látja, hogy így nem lehet a fizetérendezést helyesen megoldani. A kérvények tömege sürgőssé teszi az egész fizetésrendezést. Indítványozza, hogy a jövő közgyűlésre az egész fizetésrendezésre vonatkozó javaslatot terjesszen elő. Ha egy hónap kevés, 2—3 hónapos záros határidőt tűzzenek ki. Nem tud kérelmet megtagadni, de az összesről gondoskodjanak, addig a kérvényeket tüggesszék le.

Lukács Odön tanácsnok reflektál **Baróthy** indítványára. Köszöni az iránta megnyilatkozott

jóindulatot, de kéri, hogy a rávonatkozó indítványról álljon el **Baróthy**.

Fried Ferenc helyesli dr. **Hoványi Géza** indítványát, de ötletszerűen felvetett indítványokat nem helyeselhet. **Jablonszky** azonban igazságtalanság, hogy 30 évi szolgálat mellett, 18 éve egy fizetéssel van. Tisztességes munkát csak tisztességes fizetésért lehet kívánni. Kéri, hogy **Jablonszky Emil** részére szavazzák meg a kért pótlékot.

Hlatky Endre főispán kijelenti, hogy **Baróthy Pál** indítványát most eldönteni nem lehet, csak kitűzhetik a jövő ülésre.

A többség dr. **Hoványi Géza** indítványát fogadta el s **Baróthy Pál** indítványát a jövő közgyűlésre tűzték ki dr. **Váradi Odön** indítványával.

Az ülést a főispán egy negyed 9 órakor berekesztette. Ma délután folytatják a tanácskozást.

Magyar keresztények, tömörüljétek!

Vajjon nem késett már el ez a felszólítás?

Ugy látjuk, az utolsó 30 év alatt Magyarországon mérföldes léptekkel haladt előre hódító útján az az irányzat, melynek célja a magyar cimerből kitörölni a keletös keresztet az apostoli magyar koronáról leterni a keresztet. Egyre leplezetlenebbül és vakmerőbben lép a nyilvánosság elé az a törekvés, mely lassankint mindenünnen kiszorítja a keresztény és hazafias eivet s helyébe internacionalista radikálizmust és anarchiát akar ültetni.

Es ezt a romboló munkát a sajtó kezdte meg. A sajtót kerítették először hatalmukba a keresztény Magyarország ellenségei, onnan forgatják ki ezt az országot ezer éves sarkából.

Tűrjük ezt tovább is összedugott kezekkel? Azt hisszük, éppen a tizenkettedik órában kezd végre a keresztény közönség fölébredni és valahára erélyesen felszólalni: nem lehet tovább tűrni, ha szegyenletesen elpusztulni nem akarunk!

A szó után következék a tett s az első lépést ott kell megtennünk, ahol ellenségeink: a sajtó terén.

Magyarország nem lesz addig újra a keresztény magyar ország, míg sajtója nem lesz keresztény; keresztény sajtóról pedig addig nem lehet beszélni, míg a keresztény közönség a rossz, a kereszténygyalázó sajtót támogatja.

Magyar keresztények, ha tömörülni akartok, ehhez az első lépés, hogy csak keresztény lapot járassatok!

A **Tiszántúl** a keresztény Magyarország ideálját tüzte hadi zászlajára; mikor előfizetési felhívást bocsátunk ki, e tiszta, ősi lobogó alatt vezényelünk sorakozóra.

Kérjük az előfizetések megújítását, kérjük lapunk hathatós terjesztését. Ahány új előfizetőt szerez valaki lapunknak, annyi új tüzhelyhez viszi be a keresztény Magyarország diadalmasan előrehaladó gondolatát.

A TISZÁNTÚL

szerkesztősége és kiadóhivatala.

A **Tiszántúl** előfizetési árai a következők:

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre 16 kor.
Negyedévre 4 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre 24 kor.
Negyed évre 6 »

Megmárt gimnáziumi igazgató.

Tegnap délelőtt izgalmas jelenetek játszódtak le Nagyszalonta forgalmas utcáin. Egy hatalmas termetű szentbernáthegi kutya megveszett és valóságos garázdálkodást vitt véghez az utcán, ahol megmarta a gimnáziumi igazgatót, egy 17 éves leányt és egy kereskedő feleségét. Nagyszalontán már hónapok óta dühöng a kutyák között a veszethez. A hatóság a legszigorubb intézkedéseket fogantatosította s ezek dacára sem sikerült elfojtani a betegséget, melynek tegnap három ember esett áldozatul.

A veszethez fellépése óta a kutyák állandóan zár alatt voltak. Így volt megködörve **Balaton Károly** állomásfőnöknek is egy hatalmas szentbernáthegi faj kutyája. A kutya egy ólban volt bezárva. Tegnap igen nyugtalanul viselkedett az állat és ma reggelre kirágta az ól deszka falát. A kiszabadult kutyát először az állomásfőnök 17 éves leánya **Margit** látta meg, aki visszaakarta zavarni az ólba. A máskülönbben igen szelid állat nem engedelmkedett s vadul rontott kis gazdájának. A leány látva a kutya gyanus kinézését, menekülni akart, azonban nem sikerült. A kutya a leány lábát marta meg.

A leány sikoltozására előfutott az állomás személyzete, mire a kutya befele menekült Nagyszalontára. A főutcán a kutyával szembe jövő **Tatár Balázs** gimnáziumi igazgató a közelgő kutya elől nem tért ki, sőt meg is akarta simogatni, mire a kutya megkapta az igazgató kezét és összeharapdálta. Az igazgató segítségkiáltására érkeztek oda a kutyát üldöző vasuti állomási alkalmazottak.

A kutya tovább menekült. A piacon **Salamon Armin** kereskedő felesége igyekezett hazafelé. A kutya őt is megmarta. Ekkorra már hatalmas tömeg üldözte a kutyát, melyet végre is sikerült bekeríteni és agyonverni. Az állatorvos megállapította, hogy a kutya veszett volt.

A megmárt egyéneket azonnal felszállították a Pasteur-intézetbe.

Még ugyszólván le se csillapultak a felizgatott kedélyek, amikor ismét veszettkutya jelent meg Nagyszalonta utcáján. A kutya **Egri Józsefet** támadta és marta meg. Ez az állat azonban nem garázdálkodhatott tovább, mert sikerült azonnal lebunkózni.

Korcsolya cipők

női és bakfis leányok részére legnagyobb válasszékban kaphatók a

MOSKOVITS Bémertéri fióküzletében.
Szabott gyári egységárak.
Telefon 687.

Tekintve, hogy Nagyszalontán már eddig mindent elkövettek a veszettség továbbterjedésének megakadályozására és ennek dacára sem értek el eredményt, a tegnapi történetekből arra következtetnek, hogy az egész kutyaaflomány meg van fertőzve. A hatóság, hogy a további garázdálkodásoknak elejét vegye, el fogja rendelni az összes kutyák kiirtását.

FLEGMAN

uj áruházát
megnyitotta,

melynek megtekintésére a
n. é. közönséget tisztelettel meghívja.

UJDONSÁGOK.

* **A jogászok irodalmi estje.** A jogászfifjúság tudvalevőleg irodalmi est sorozatot rendez kórházi ágyalapon összegyűjtése céljából s a sorozatban február 10 én lesz a második est, mely valamennyi közt a legimpozánsabb lesz. Az irodalmi bizottság agilis elnöke: *Vessey Kálmán* a leg gondosabb körültekintéssel és legnagyobb gyorsasággal irányítja a nagyszabású mozgalom teljes kifejlődését. Az ő s a bizottság rendkívüli áldozatkészségének köszönhető, hogy úgy a programban, mint a technikai kivitelben a legkedvezőbb helyzetben van már most is az estély ügye. A főszenát *Apponyi gróf*, *Szatmáry Mór* fogják ellátni. *Rákosi Viktor* novelláját *Papp Jenő* fogja felolvasni. A helybeli irodalmi férfiak közül *Sas Edét* kéri fel s a hadapródiskola hírneves paptanárát: *Kozáry Gyulát*. Az énekművészetet *F. Károlyi Leona* s dr. *Krúger Jenő* fogják képviselni, míg *Vessey Kálmán* a nagyváradi irodalomról fog előadást tartani. Utolsó pontként a *Zichy illusztrációk* egyik leggyönyörűbb darabját elevenítik meg: *Madách: Embertragédiájából* az első képet. Az estély után bál lesz. Az estély sikerének érdekében elhatározta a bizottság, hogy megkeresi támogatás végett az összes törvényhatóságokat, egyetemeket és akadémiákat. A helybeli egyesületek közül a *Katholikus Kört* fogják megkeresni, hogy vegyen részt a fogadtatásban s a 48-as kört. A vasutnál a Budapestről jövő országos nagyságokat a jogászfifjúság diszkrédíttsége fogja várni s *Apponyi gróft* *Vessey*, *Szatmáry Mór*t pedig *Papp Jenő* fogja üdvözölni. Az estélyre öven védasszonyt kér fel a bizottság; gróf *Apponyi fővédnöksége* mellett négy magas pozíciójú védnököt hívnak meg s az estély anyagi sikerének jelentékeny része függ a helybeli és vidéki előkelőségektől, kiket diszrendezőül kérnek fel.

* **Előadás a gyorsírásról.** A Nagyváradi Gyorsíró Egyesület legutóbb tartott választmányi ülésén elhatározta, hogy a gyorsírás népszerűsítése céljából több előadást rendez. Az első ilyen előadás holnap, vasárnap délelőtt 11 órakor lesz a város háza közgyűlési termében. Ez alkalommal *Salamon Ernő* közs. polg. isk. tanár, az egyesület titkára tart előadást

„A gyorsírás, mint a jövő írása” címmel. A téma színter aktuálisnak mondható, mert korunk rohamos fejlődését vizsgálva, megjósolhatjuk, hogy nem messze van az idő, amikor majd a gyorsírás kiszorítja az általános használatból a közönséges írást. Az előadáson minden érdeklődőt szívesen látnak.

* **Előadás a Kath. Legényegyletben.** Vasárnap délután 5 órakor *Az alkoholizmus veszedelméről* fog előadást tartani dr. *Rosekópf Béla* kórházi orvos főgimnáziumi egészségügyi tanár. Az érdeklődőket szívesen látja a Kath. Legényegylet.

* **Inger Szolimán Tripoliszban.** Bihar-megye exotikus földbirtokosa *Inger Szolimán* felől titokzatos hírek kerülnek forgalomba. A szomáli alkirály ugyanis mikor a tripolizi háború kitörésének hírért hallotta, igen nyugtalan lett. Egy ideig még odahaza járt-kelt környezetében az alkirály, aztán kőd előttem, kőd utánam eltűnt *Kimpány* környékéről *Inger Szolimán*. A magába zárkózott alkirály eltűnése eleinte nem tűnt fel senkinek, később azonban érdeklődni kezdtek holtártózkodása után, de minden kérdézősködés hiábavalónak bizonyult. *Inger Szolimán* felől senki sem tudott semmit. Végre a napokban a magyarcsékeiek megállapították, hogy *Inger Szolimán* a harctérre ment és Tripolisz környékén akar babérokat szerezni a török lobogó alatt. Hír szerint a szomáliakat fogja harcra vezetni. Hogy tényleg odakint van az alkirály és hivatelt vezeti-e az olaszok ellen, vagy csak üzletet csinál az olaszok között, vagy végső esetben valamelyik magyarországi faluban várja a harc kimenetelét — még nem tudni, de a jó csékeiek meg vannak győződve róla, hogy az ő szeretett alkirályuk minden napra két olaszt kávézik és mikor hazatér, *Viktor Emánuel* legnagyobb rendjével fog visszatérni unokatestvérei közé *Kimpányba*.

* **Elkészült a Campanile.** Velencéből írják: Az új *Campanile*, amelyet évek óta építenek a bedőlt régi óratorny helyén és mintájára most már közel áll tökéletes befejezéséhez. Velence város tanácsa április 25 ére tervezi az új *Campanile* ünnepélyes felavatását.

* **Öngyilkosság a Nyugatonál.** Budapestről jelentik, hogy *Magyar Mór*, a Nyugat nyomdavidálat igazgatója, 18be lőtte magát. *Magyar Mór* egészen a mult esztendőig a Révai testvérek könyvkiadó cégnek volt egyik legfőbb hivatalnok. Akkor történt egy nagy tranzakció, amely megalakította, illetőleg új formát adott a Nyugat könyvkiadó részvénytársaságnak s *Magyar Mór* otthagya egész eddigi munkássága helyét, a Nyugatnak lett igazgatója. Öngyilkossága talán összefüggésben van azzal a szomorú és kietlen irodalmi nevezett egyéni háboruszkodással, amely a Nyugat legelsőbb emberei között folyt. *Magyar* revolverrel jobb halántékon lőtte magát. Levelet, amelyben tettének okát adná, nem hagyott hátra. A mentők életveszélyes sebével a Szent István-kórházba vitték az életuntat. Ertesítették a rendőrséget, de *Magyart* nem lehetett kihallgatni, mert egy pillanatra sem tért magához. *Aligha* éli meg az estét.

Késő éjjel telefonon jelenti budapesti tudósítónk, hogy *Magyar Mór* tegnap délután 3 órakor anélkül, hogy eszméltre tért volna, a Szent-István kórházban meghalt.

* **A nagyváradi hitelbank takarékos segélyszövetkezet** most felosztott VII-ik évtársulatának kifizetési folyó hó 15-én, hétfőn megkezdődnek.

* **Gyorsaság nem boszorkányság.** Még a hét elején, január 8-án történt, hogy *Papp György* éjjeli 6 óra hajnali 4 óra tájban észrevette, miszerint lámpással járnak a I. sz. székesegyház tornyában. Mikor közelebb ment, ijedten látta, hogy két alak van a toronyban. Rájuk kiáltott:

— Ki az?

— En! — volt az egyszerű válasz, de már ekkor a két gyanus alak futott le s a templom háta mögé igyekeztek. *Papp György* a kapuhoz futott, hogy ott elfogja őket, ha kiakarnak menni, a gyanus alakok azonban a hátsó kis ajtón addig elmenekültek. A kiabálásra előkerült *Balogh Mihály* templomszolga is, de már messze járhatott akkorra a két jómadár. Mivel nem tudták, hogy a csavargók nem raboltak e, felköltötték az egyik közelben lakó főpapot, akitől azon utasítást nyerték, hogy siessenek a toloncházhoz s tegyenek jelentést az ottani rendőr-különménnyel. *Papp György* elment s bejelentette az esetet, de az ott levő rendőr, valószínűleg azon feltevésben, hogy ha már elmenekültek a csavargók, úgy sem mennek, legalább most, vissza, azzal vette tudomásul a jelentést *Papp György*től:

— Csak menjen baba, majd jelentést tessék a központban.

A derék és buzgó *András* meg is tette másnap, hieroglyphekhez hasonló jelentését, amelyet azután szépen kiosztottak a kihágási ügyosztálynak. Itt persze, sok a dolog s a főkapitány is személyzettszaporítást kért a restanciák ledolgozására. Szerencsére azonban ez a jelentés nem majd az új szervezett alkaptányra került a kezébe, hanem *Rácz Endre* alkaptány asztalán várta az elintézt. Az alkaptány azután meglepődve látta az ákonbákomból, hogy ez a dolog nem a kihágási ügyosztályhoz, hanem a bűnyőghöz tartozik s megindult újból az akta vándorlása, míg a negyedik napon szerencsésen eljutott *Jánossy kapitány* elé, hogy azzal a bizonyos bottal üssék a nyomát a két csirkefogónak, aki nem tudni minő szándékkal hatoltak be hajnalban a templom tornyába. Es még mondja valaki, hogy a gyorsaság nem boszorkányság. Bizony a rendőrségre nagyon is ráfér az oktatás.

* **A vármegye telefonja.** A posta és távirat igazgatóság tegnap nyújtotta be az alispánhoz az ez évi telefon díjakról készített kimutatást. A kimutatás szerint a vármegye 1396 koronát fizet évenként telefondíjban a postának.

* **Vörhenyjárvány Biharkeresztesen.** A biharkeresztesi főszolgabíró tegnap jelentést tett az alispánnak, hogy a járás székhelyén a vörheny járványszerűleg lépett fel. A főszolgabíró a járvány továbbterjedésének megakadályozása végett az iskolák bezárását rendelte el.

* **840000, korona egy bélyeggyűjteményért.** Egy nagy magyar bélyegkereskedő *Szekula Béla*, a napokban szerezte meg fenti összegért a világ egyik legnagyobb gyűjteményét, amely *Holitscher Róbert* budapesti műépítész tulajdona volt. Szakértői állítása szerint ez a világ egyik legszebb gyűjteménye, melyet többszörösen aranyéremmel tüntettek ki és amely a legjobb állapotban tartalmazza majdnem az összes ritkaságokat, értéke legalább 1.000.000 korona. Különösen szépen voltak az anyira keresett ó-német és ó-olasz bélyegek képviselve. Brazília három fajtában egymaga 40.000 korona, egy speciális magyarországi gyűjtemény 30.000 korona, egy romániai gyűjtemény, amely csak az első kiadásokat tartalmazza, 50.000 korona értéket képviselt. Hannover volt a tulajdonos kedvenc gyűjteménye, amely 42.000 korona értékű. Spanyol gyűjteményét a tulajdonos 170.000 koronára becsülte. A gyűjtemény 17 kötetre terjed, sok unikumot és ritkaságot tartalmaz, több olyan darab is van közöttük, mely egymaga 8000 koronát ér. Sok évi óriási munka,

fáradtság és áldozatba került ezen gyűjteménynek összeállítására és a bélyegek egy részének most nagyobb az értéke, mint amilyen a bevásárlásnál volt, mely különbözet egy óriási összeget képvisel, mert egyes darabnak az értéke a 4-5 szöröse emelkedett.

* **Uj orvos** Aufricht Ede dr. ki a budapesti »Stefánia« gyermeklinikán éveken át működött, városunkban letelepedett és gyakorlatát a mai napon megkezdte.

* **A boritaladó megváltása.** Nagyváros tanácsa részéről a magán borfogyasztás megváltása végett az egyezségi ajánlatok megtételére határidőül 1912. évi január hó 15., 16. és 17. napjai tűzettek ki. Felhívtaok tehát mindazon szőlőbirtokosok, termelők továbbá magánfogyasztók, kik a boritaladót az 1912 évre általánossá összegben óhajják megváltani, hogy a fent kitétt határidőben a városháza bizottsági termében mindenkor délelőtt 9 órától 12 óráig a kiküldött bizottságnál annyival is inkább jelentkezzenek s a megajánlott összeget készpénzben a kiküldött bizottságnál lefizessék, mivel ezen határidőn túl jelentkezések elfogadtatni nem fognak. Az általánosítás tárgyában felveendő jegyzőkönyvben foglalt feltételek a magánfeleket azonnal kötelezik, a városra nézve a onban csakis az esetben lesznek kötelezők, ha azok a nagyvárosi m. kir. pénzügyigazgatóság részéről jóváhagyva lesznek. Nagyváros tanácsának 1912. január hó 11. évi tartott üléséből. *Lukács Odón*, adó- és pénzügyi tanácsos.

* **Elveszett brilliáns mellű.** *German Károlyné* Körözs utcai 23. szám alatti lakos bejelentette a rendőrségen, hogy tegnapi este 10 óra után a Szigligeti színházról lakásáig terjedő utvonalon egy brilliáns mellűt 150 korona értékben elveszett. A mellű feje része alakú volt, három nagyobb és több kisebb brilliáns köből állott.

* **Találtak** 9 darab tyukot. Igazolt tulajdonosa átveheti a rendőrségen.

Legujabb bál cipők
valódi orosz és amerikai
kalucsnik
legolcsóbban
REICHARD-áruháza
cégnél Rákóczi-ut kaphatók.
Telefon szám 207.

x **Itt a vadászat!!** Ha élvezettel akar vadászni, úgy fegyverét és patron szükségletét szerezz be szakembernél, mert nem mindegy az, hogy csak puska vagy patron legyen, hanem fontos, hogy az jó és szakértő által legyen készítve, ne hagyjuk magunkat félrevezetni hangzatos hirdetésektől, mert rendszeren később bánjuk csak meg, ha ilyeneknek felelünk. **Sauer-féle fegyverek** eredeti gyári árában árjegyzék szerint; továbbá a legelső rendű gyárosok fegyverei csak **LADANYI JÓZSEF** puskaművesnél kaphatók eredeti árában. M. kir. löporáruda. Telefon 269. Nagyváros Rákóczi-ut.

x **Nagy cukorka nagyvásár** Aszódinál **Kossuth-utca**. Szaloncukrok, figurák, csilárok, diszek, ezer és ezer-féle édességek karácsonyra nagyban és kicsinyben kaphatók lesznek. Nagyváros, Sas-palota. Telefon 635. és **Cukorka királynál** Kert-utca országos híri karácsonyi cukorka vásár egyedül csak Aszódinál.

x **Szép imakönyvek, ifjúsági iratok, mesés könyvek, képeskönyvek, levélpapírok nagy választékban** érkeztek **Benkő Arthur** könyv- és papírkereskedésének. Pally Lexikon teljes 18 kötetben olcsón Rákóczi-ut 54. szám. TELEFON 870.

Tisztelettel értesitem Nagyváros város és Biharmegye nagyjermű közönségét, hogy az **1792-ik évben alapított**

ékszer-, arany- és ezüstmű
üzletemet f. év január havában
teljesen **ujjonnan berendezve** s a legkényesebb igényeknek megfelelő áruval felszerelve **nyitom meg a Bémer-téren**

ujjonnan épülő özv. **Kolosváry Sándorné** házában. — Jutányos árak, szolid kiszolgálás, óriási választék. — Kérve a nagyjermű közönség nagybecsű pártfogását. — Tisztelettel:

Kolosváry Sándor,

ékszerész, arany- és ezüstműves.

Ideiglenes helyiség Rákóczi-ut 5. Veiszlovits-ház, az Orsolya zárda templomával szemben.

Rimanóczy műbutorgyár.

:-: Állandó bútorkiállítás. :-:

I. rendű tölgy és bükkfa parketta saját gyártmány.

Saját készítményű modern cserépkályhák állandóan raktáron. Elváltatja kályhák javítását.

Raktár és iroda: Rákóczy-ut, saját ház.

:-: TELEFON: 796. :-:

Költségvetés díjtalan.

Tudósítás!

Tudatni kívánom az igen tisztelt eddigi megrendelőimmel és az elegáns ruhákat szerető úri közönséggel, hogy

az őszi és téli szöveteim

megérkeztek. Angol és belföldi szövetekben oly nagy választékkal rendelkezem, hogy bármelyik fővárosi céggel felveszem a versenyt, ugyancsak az előállításban is, ami a saját vezetésem alatt történik

Nagybecsű pártfogást kér

FRIEDLÄNDER

angol úri szabó cég

Nagyvárad, Szent János utca 4. sz.

Mintákkal kívánatra háznál szolgálok.

Telefon 11-41 Telefon 11-41

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Sombaton: Kis gróf.
Vasárnap délután: Erdészleány; este: Rossz pénz nem vesz el. (E. Öször.)

Czigányszerzem.

A tegnapi-évi első fellépésre még nem mertünk végleges véleményt mondani *Görög Olgáról*, ma azonban már megállapíthatjuk, hogy szerződésének nagyon előnyös lesz a társulatára. Ma már nem trémázott s így tömör, fiatalos, tisztán csengő szopránja fényesen szárnyalt. Előadásában sok ízlést tanúsított s egyik-másik énekszámának hatása frappáns volt. Bizonyos, hogy a mi színházunkban, ahol a karmestereink keze alatt szakavatott vezetésben lesz része, kiváló énekesnővé fog fejlődni, ha kellő szorgalmat fog kifejteni. A tehetsége megvan, a többi tőle függ. A közönség is fel-

ismerte a nem mindennapi jelenséget és melegen ünnepelte a művésznőt.

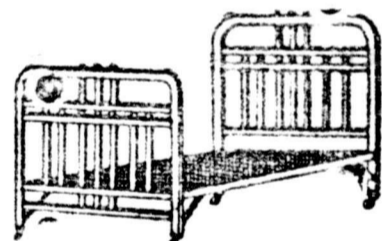
Az előadás a szokott sikerrel folyt le. Nem volna e azonban jó a Józsi tenor szerepét egyszer már a tenoristának kiosztani, míg Jonelt a második tenoristának is énekelhetné? Nem kellemes ám hallgatni, mikor a baritonista majdnem a lelkét adja ki a magas Gékkel és Ákkal együtt. Maradjon mindenki a maga kaptalájánál. Játék dolgában is többet remélnék Medgyaszaytól, a Józsi szerepében talts hangok dolgában ellenben kevesebbet. Tegnap különben Jonel kis szerepét igen szépen énekelte. — 5.

Felhívás a bérlőkhöz. A bérleti ideány első része lejárván, a színház igazgatófőnöke felkéri a t. bérlőket, hogy a bérleti összeg második részét sürgősen befizetni sziveskedjenek.

Erdészleány — délután. Már tegnap sokan ostromolták a pénztárt a holnap délutáni jegyekért. Az »Erdészleány« népszerűsége biztosítja újból a zsúfolt házat. Jegyeket már csak korlátozott számban adhat a pénztár.

A holnapi bemutató. A színház egész személyzetét nagyban foglalkoztatja a holnapi bemutató előkészítése. Liptai Inre paraszt vígjátéka, a »Rossz pénz nem vesz el«, a fővárosi lelkes fogadtatás ösztöne sikere után Nagyvárosban is dicsőséget fog aratni. Általános érdeklődés néz E. Kovács Mariska és Polgár Mariska alakítása elé, akik a darab egy-egy főszerepét kreálják. Az újdonság többi főszerepeit Tóth Elek, Hunyadi, Leövey, Szentgyörgyi Márta, Gózon és Sik látják el. A bemutató előadásra jegyek már ma válthatók.

Vas és rezbutor

gyári raktári

Szekevényág 3 matracal 20 korona

Sodronybetét 10 korona

Rézkarmiss 4 korona

Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf

vaskereskedőnél Nagyváros, Kossuth-utca
10 sz. Telefon 636.

SPORT.

Jó a jég. A gyönyörű modern sporttéri jégpálya már tegnap megnyitott. Nagyváros előkező közönsége ezt a minden ízében mondhatni fővárosi pályát, amely minden kényelemmel fel van szerelve, nagy tömegben keresi fel. A városi villamos vasut a gyors közlekedés lebonyolítására külön kocsikról gondoskodott. A nagy társalgó teremből a kísérők élvezettel szemlélik a pályán nyüzsgő vig életet. A korcsolyázás este 8 óráig tart. Villamvilágítás mellett. A kitűnő buffet és kölcsön korcsolya szintén a közönség rendelkezésére áll. A közönség a Rákóczi-uti kirakatokból és a lapokból mindig pontosan lesz értesítve a jégnapokról és a katonazenéről. Bérletjegy egész ideányre 10 ko-

rona. Diákok (leányok és fiúk) részére 5 korona. Napi jegy felnőttek részére 60 fillér, diákoknak 30 fillér.

MULATSÁG.

Farsangi naptár.

Január 17. Az Evangélikus nőegylet teaestélye a Kereskedelmi Csarnokban.

Január 20. A Gyermekbarát egyesület játékdélutánja a Vigadóban.

Február 4. A Katholikus Legényegylet farsangi mulatsága a Kereskedelmi Csarnokban.

Igazságszolgáltatás.

200 korona vétkes bukásért.

Másfél napos tárgyalás után tegnap a nagyváradai kir. törvényszék egy nagyváradai hatalmas fakereskedő cég tulajdonosát, *Sonnenwirth* Simont vétkes bukásban bűnösnek mondta ki és elítélte 200 korona pénzbüntetésre és egy évi hivatalvesztésre.

Tíz esztendővel ezelőtt virágzó, nagy faüzletet alapított itt Nagyváradon *Sonnenwirth* Bernát és fia, Simon. A vállalat igen jól jövedelmezett és a cég most hatalmas erdővállalatba fogott. A cég a Székelyföldön 150,000 koronáért hatalmas erdőbirtokot vásárolt, azonban az üzlet nem vált be, a cég nem tudott az erdőből elegendő mennyiségű fát kitermelni és a piacra vinni.

A palotásfalvi erdőség megvétele szintén veszteséggel járt, úgy hogy mikor *Sonnenwirth* Bernát meghalt, körülbelül 200000 korona volt a passziva.

Sonnenwirth Simon a rokonsággal együtt mindent elkövetett, hogy megmentse a céget a bukástól, a Leszámitoló bank is vállalta a finanszírozást, azonban az 1907-iki pénzkrisis következtében a vállalat minden erőfeszítés dacára menthetetlen volt. Bekövetkezett a csőd. Az eljárás folyamán azután sok terhelőadat merült fel *Sonnenwirth* Simon ellen, úgy hogy az ügyészség család bukás miatt vádat is emelt ellene.

Ez ügyben már volt tárgyalás a törvényszék előtt, mikor dr. *Kotsó* Jenő a bizonyítás kiegészítését kérte, amit a bíróság el is rendelt. Ezután az ügyészség nem család, hanem vétkes bukással vádolta *Sonnenwirth*-et.

A bíróság *Vámosy* Mihály elnöklelte alatt tárgyalta az ügyet. A vádlott hosszú kihallgatása alatt igyekezett magát menteni a vád alól és a jóhiszeműségét bizonyította. Több tanút hallgattak ki, így dr. *Friedländer* Sámuel, *Moskovits* Miksa bankigazgatót, továbbá *Silbermann* József kereskedőt, akik a vádlottra terhelő: nem mondtak.

A vád- és védőbeszédok elhangzása után féltizenkettőkor rövid félórai tanácskozás után meghozta a bíróság az ítéletet, amely szerint *Sonnenwirth* Simont bűnösnek mondja ki a vétkes bukásban és ezért a számos enyhítő körülmény figyelembe vételével 200 K pénzbüntetésre és egy évi hivatalvesztésre ítélte.

Sonnenwirth Sándor az ítéletben megnyugodott.

Bűnvádi följelentés Szuly Aladár ellen. Dr. Szuly Aladár nagykereskedő fizetésképtelenségi dolgába beleszóvdik most három bűnvádi följelentés, amelyet az egykor híres *Brázay*-cég mostani tulajdonosa ellen tettek. A följelentők ezek: *Hajós* Adolf, az *Aeroplan-*

kávéház, *Ráncz* Gusztáv, az *Excelsior*-szálloda tulajdonosa és *Palotay* Sándor várkerületi nagyvállalkozó. Mindhárman ugynevezett szivességi váltókat irtak alá dr. Szuly Aladárnak. Ebhez úgy jutottak, hogy mindhárman vevői voltak Szuly Aladárnak s hitelt is kaptak, de ennek fejében szivességi váltókat irtak alá. Lejáratkor, amikor prolongációra került a sor, dr. Szuly a régi váltókat nem adta vissza s az újakat is értékesítette. — Ilyentórtán megkárosította *Hajóst* 12.000, *Ráncz*et 3000 és *Palotay*t 10.000 koronával. Ezek ma megtették a följelentést s a rendőrség megindította a vizsgálatot dr. Szuly Aladár ellen.

NYILTTÉR.

Aufricht Ede dr.

ORVOS

lakik Szt. János-utca 8. sz.

Telephon 314.

NEUMANN TESTVÉREK

Üvegfestészeti és diszűvegezési műintézete.

Üvegcsiszoló és tükör árugyár.

NAGYVÁRAD, RÁKÓCZI-UT 55. SZÁM.

A főtisztelendő papság szives figyelmébe ajánljuk műtermünket

templom ablakok diszűvegezések készítésére, művészies és egyszerűbb kivitelben ólom keretbe foglalva.

CZÉGÜNK TÖBSZÖRÖSEN KITUNTETVE.

Telefon 1164.

TÁVIRATOK.

Botrány a török kamarában.

Konstantinápoly, jan. 12.

A kamara folytatta az alkotmány 35-ik szakaszának tárgyalását. Hasszán albán képviselő beszéde alatt, aki a kormányt támadta, *Sabri* Hodzsa ellenzéki képviselő ezt kiáltotta közbe:

— Az ifju-török komité és az ifju-török párt egy banda!

Erre felugrott *Pabanradé* ifju-török képviselő s odaszólt *Sábrinak*:

— Ön egy hitvány fickó!

Nagy lármá tört ki erre. Több képviselő izgatottan felugrált helyéről s az elnöknek csak nehezen sikerült helyreállítani a rendet.

Az ülés hátralévő része nyugodtan folyt le. Egy ellenzéki szónok kijelentette, hogy az ellenzék nem törtel tárcák után s még ifju-török minisztériumot is

elfogadna semleges nagyvezér alatt. Miután a karzat közönsége ezt a kijelentést megtapsolta, az elnök a karzat kiürítésével tenyegelőzött.

A német választások.

Berlin, jan. 12.

Ma tizenharmadszor lép a német nép az urnák elé, hogy a birodalmi gyűlésbe képviselőket válasszon. Berlinben a mai első napon a választások nyugodtan folynak s valószínűnek tartják, hogy nem is lesznek rendezavarások. Óriási előkészületeket is tettek az esetleges rendezavarások elnyomására. A kasszárnyákban a csapatok készenlétben vannak és pedig lovassági, gyalogsági, sőt tüzérségi csapatok is. Minthogy a nagy lapoknak megtiltották, hogy fényképekkel adják tudtára a népek az eredményeket, tehát a mozgó színházakat használják fel ezekre a célokra. Minthogy a pártok roppant agitációt fejtettek ki, valószínűnek tartják, hogy igen sok pótválasztás lesz.

A török nagyvezér lemondása.

Konstantinápoly, január 12.

(Saját tudósítónktól.) A nagyvezér kijelentette az ifju-török bizottság tagjai előtt, hogy feltétlenül lemond s hogy elhatározása megmásíthatatlan.

A newyorki Equitable katasztrófája.

Berlin, január 12.

New-Yorkból táviratozzák, hogy az Equitable leégett palotájának pincéjéből tegnap husz millió korona értékpart hoztak fel, amelyet a tűz érintetlenül hagyott.

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése

Budapest

A gabonatörszén tegnap változatlan volt az irányzat.

Határidők sárlata:

Áprilisi buza (1912)	— —	11.74
Májusi buza	— —	11.39
Októberi buza	— —	10.88
Áprilisi rozs	— —	10.20
Októberi rozs	— —	9.—
Áprilisi zab	— —	9.65
Októberi zab	— —	8.43
Májusi tengeri (1912)	— —	8.57
Juliusi tengeri	— —	8.57

Budapesti értéktörszén.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradai fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	857.50
Osztrák hitelrészvény	— —	634.50
Jelzálogbank	— —	494.50
Leszámitoló és pénzváltó	— —	577.—
Salgótarjáni község	— —	694.—
Rimamurányi vasmű	— —	690.50
Közuti vasut	— —	803.75
Városi vasut	— —	420.—
Osztrák államvasut részvény	— —	729.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA

A Bihar megyei Gazdák Áru- és Hitelintézete r.-t. sertéshizláló telepén

kövér sertések

naponként reggel 6 órától, d. u. 6 óráig egyenként is a

napi árakon kaphatók.

NIGRIN
(Fereolendt)

Legjobb cipőkrém
Mindenütt kapható:
A helyi vadászati kiállításon
arany éremmel kitüntetve

ORSZÁGOS KÖZVETÍTŐ BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Nagyvárad, Rimanóczy-utca 9. I. em.

Kieszközöl

törlesztéses és jelzálog kölcsönöket,

Financirozza HÁZAK VÉTELÉT és ELADÁSÁT és azokra, mint minden más ingatlanra a legmagasabb értékbecslés szerint GYORSAN OLCSO KÖLCSÖNT folyósítást.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.
Elvállal minden szakmájába vágó munkát, u. m.: matt és fényezett szobaberendezések, konyhabutorok készítését és portai munkákat.

Jó és izléses munkaért jótállok.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

A Bihar megyei Gazdák Áru és Hitelintézete rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1,000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámítól váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenféle bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előlegel nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósít házakra és földbirtokokra

Feldstrick Kálmán

könyvkötészete és dobozgyártása

Nagyvárad, Rákóczi-ut Moskovits-ház

A Széchenyi étteremmel szemben.

Készít mindennemű a szakmába vágó munkát a legegyszerűbb és a legdiszesebb kivitelben.

Nagyvárad-város, Biharvármegye, Magy. kir. ítélőtábla, a Nagyvárad és vidéki M. kir. Adóhivatalok, M. kir. honvédhadapródiszkola és a megyei összes főszolgabírók és körjegyzők szerződéses szállítója.

Belépési felhívás.

A POLGÁRI TAKARÉK és SEGÉLY-SZÖVETKEZET.

Kossuth Lajos-utca 4. szám

1912 január 1-én megnyitotta

17-ik évtársulatát.

Az igazgatóság ez uton felhívja Nagyvárad város és Biharvármegye t. közönségét az új évtársulatba való belépésre. A belépés tetszésszerű száma törzsbetét jegyzésével történik, melyek mindegyike után hetenként 1 korona fizetendő a szövetkezet pénztárába. Vidéki tagok a befizetéseket postai esek útján is eszközölhetik. Az új évtársulat 3 évig tart, melynek eltelte után a tagok az általuk ekként megtakarított tőkét az elért haszoneredményben való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetkezet célja, hogy tagjainak a heti befizetésekből tőkét gyűjtsön és hogy tagjai hitelének, keresetének és gazdálkodásának előmozdítása céljából nekik olcsó és kényelmes kölcsönöket nyújtson.

Kölcsönök adatainak:

a) a heti befizetések kilenczted része erejéig minden további biztosíték nélkül;

b) ingatlanokra;

c) elegendő biztosítékot nyújtó kézi zálogra;

d) megfelelő kezesség mellett vá tóra, kötelezőnyyre. A szövetkezetbe való belépés alkalmával törzsbetétenként 50 fillér beiratási díj fizetendő és egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja törzsbetéli könyvecskéjét.

Az új évtársulatba belépők részére kölcsönök már most folyósíttatnak. A kölcsönökről kiállított kötelezvények bélyeg- és illetékmentesek.

A belépni szándékozók felkéretnek, hogy a felvétel iránt üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1911. december hó.

Tisztelettel

A Polgári takarékos és segélyező-szövetkezet igazgatósága.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-tási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

ivlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/2. lóerőtől minen nagyságban.

Fűszerei telefonja 55. sz.

FÉLIX-FÜRDŐ

téli és nyári gyógyhely. Európa leggazdagabb kénes hévvíz forrása. Víz hőfoka 49° C. 17 millió liter víz mennyiség. Csusz, köszvény, ischias, izzadmányok és női betegségek ellen. 1909-ben 9200 beteg hagyta el gyógyultán, javultán a páratlanul hatásos fürdő gyógyforrásait. **Penzió rendszer október 1-től május hó 1-ig.** Elsőrendű ellátás, reggeli, ebéd, vacsora, fűtés, szoba világítás, egyszeri fürdés a Ferencz-fürdőbe pocró-czozással hetenként **56 koronába** kerül.

A Viktor szálló folyosója össze van kötve a fürdővel. A folyosókon lévő kályhák állandóan fűtve vannak. Bármilyen időben meghülés veszélye nélkül lehet a kurát eredménnyel használni.

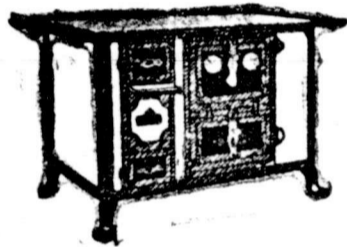
Posta, távirda, interurbán telefon, állandó gyógyszerár a fürdő telepen. Prospektust küld az igazgatóság.

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszmulakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Percses-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegárak állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

TATRAY és TSA RT.

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-ter.

Elvállai: Épület és mulakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közelműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárokát és cementipari gépeket.

Biharvármegye legnagyobb gépjavitó műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

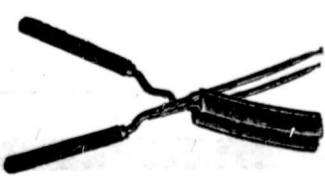
Körözspart, Lévay-palota.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.	1 üveg Kerpel kézfinomító	88 kr.	1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 35 kr
1 > francia szájviz	25 >	1 tégely Margit krém	40 >	1 Gillette utánzatú borotva készlet	1 > 50 >
1 > száj szagtalanító	50 >	1 > Diana krém	65 >	1 valódi serte hajkefe	70 >
1 tubus dr Heyder fogcrém	50 >	1 drb Dianna szappan	65 >	1 dublé bajszkefe	20 >
1 > Thymol	20 >	1 dob Lechner puder	88 >	1 valódi serte ruhakefe	45 >
1 > Stomatol	20 >	1 > amerikai porcellán puder	1 frt 20 >	1 körömkéfe	95 >
1 > tégely Odontin topaszta	55 >	1 üveg amerikai petrol	50 >	1 surolókefe óriási	20 >
1 drb Odontin Letét	35 >	1 > Ercke hajszesz hajhullás ellen	1 frt >	12 drb Royal angol cipő krém	10 >
1 üveg Pixavon	98 >	1 fekete champos	12 >	1 drb cipőcrém-kefe kenőkefével	96 >
1 üveg Bay Rum	55 >	1 rud rozsa Glycerin szappan	20 >	1 > cipőfényesítő flanel	70 >
1 > Vera Viollette brillantin	30 >	3 drb francia ibolya szappan	50 >	1 > Jurigatem Zománc	20 >
1 > francia brillantin	15, 22, 35 >	1 > Kiehhauser iholya glycerin szappan	28 >	1 mit vörös gumieső	80 >
1 > folyékony brillantin	50 >	1 > Speick szappan	28 >	1 mit vörös gumieső	60 >
1 > valódi dió olaj	15 >	1 Windsor szappan	88 >	Egynegyed Kö Brunz watta	85 >
1 > > > kivonat	76 >	1 tubus kaloderm	28 >		
1 drb bajszkötő	15, 20 85 >	1 > beloderma kézfinomító	20 >		
		1 üvegtégely tejcrém	20 >		

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját zsebének ellensége, ha személyesen meg nem győződik az árakról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökben!

TARSOLY és RISZTÓ különlegességek vaskereskedésében
Nagyvárad, Rákóczi-ut. Minden vasárnap kirakat kiállítás.